
REFERENCES

1. Bessonova, O. K. (2019). Profesiinyi rozvytok molodykh pedahohiv v umovakh doskilnoho navchalnoho zakladu. [Management of professional development of young specialists in the conditions of the institution of preschool education]. Candidate's thesis. Kyiv. [in Ukrainian].
2. Zakon Ukrayiny «Pro osvitu»: [The Law of Ukraine About Education:]. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [in Ukrainian].
3. Nakaz MON «Pro zatverdzhennia Kontseptsii rozvytku pedahohichnoi osvity»: [Order of the Ministry of Education and Science On approval of the Concept of development of pedagogical education]. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti> [in Ukrainian].
4. Posibnyk dlia treneriv neformalnoi osvity. (2015) [Guide for non-formal education coaches]. Kyiv. [in Ukrainian].
5. Stepko, M. F., Klymenko, B. V. Bolonskyi protses i navchannia vprodovzh zhyttia. [The Bologna process and lifelong learning]. Retrieved from: http://library.zntu.edu.ua/Bolon_process/Book.pdf

(англійською переклала К. Алеко – студентка інституту Міжнародних відносин Київського національного університету ім. Т. Шевченка)

УДК 378.147:373.2/3.011.3-051

БОНДАРЕНКО Наталія

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти та соціальної роботи, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» пров. Вчительський, 1, м. Слов'янськ, Донецької обл., Україна, 84122
E-mail: nbbondarenko@ukr.net

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ НАСТУПНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ І ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ КОНЦЕПЦІЇ «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА»

Анотація. Стаття є науково-методичною, в ній розкрито деякі підходи здійснення професійної підготовки майбутніх педагогів до реалізації принципу наступності дошкільної і початкової освіти в контексті Концепції «Нова українська школа». Узагальнюються дані моніторингових досліджень якості дошкільної та початкової освіти останніх років, які свідчать про пріоритетність пошуку шляхів досягнення співпраці педагогів, школи та закладу дошкільної освіти, підвищення відповідальності сім'ї щодо підготовки дитини до школи на основі партнерських відносин в системі «вихователь – діти – вчитель – батьки».

Підкреслюється необхідність підвищення мотивації майбутніх педагогів до прояву творчості, самостійності, активності у період навчання у виші. Проаналізовано деякі наукові підходи формування компетентності педагогів у виші, щоб вони в практичній діяльності вміли здійснювати якісну підготовку дітей до навчання у школі на основі поєднання традиційних і інноваційних методів і форм роботи. Підкреслюється, що важливою складовою формування у майбутніх педагогів професійної культури, є сформована духовна культура, від рівня розвитку якої, залежить збереження дитячої субкультури, подальше
© Бондаренко Н., 2020

щасливе життя вихованців. Наголошується на важливість самопідготовки, самоосвіти студентів, які мають продовжуватися протягом усього життя. Цікавими є позиції дослідників (Г. Беленька, Н. Гавриш, К. Крутій, С. Ладивір, О. Лінник) стосовно необхідності зміни позиції вихователя в закладі дошкільної освіти, вчителя з позиції «інформатора» на позицію «фасилітатора», що створює певні передумови для набуття вихованцями власного досвіду та вміння діяти в різних життєвих ситуаціях.

Розкрито дослідження про актуальність перебудови системи дошкільної і початкової освіти на позиціях: пріоритетності активних видів діяльності дітей у отриманні нових знань; широкого використання ігрової діяльності (що створює певні передумови гармонійного переходу дітей від дошкільної до початкової освіти), налагодження партнерських стосунків між педагогами, батьками, дітьми та вчителями школи. Особливої уваги приділено ролі освітнього середовища в закладі дошкільної освіти та школи, яке має відповідати не тільки естетичним, гігієнічним вимогам, а бути емоційно-насиченим, доступним, мобільним, інформативно привабливим. Проаналізовано зміст, структуру, різноманіття точок зору науковців стосовно терміну «наступність», «партнерська взаємодія», «інноваційні методи навчання» тощо.

Актуалізується проблема соціальної мобільності, особливо в педагогічних університетах, що диктується переходом до особистісно-діяльній освітній парадигми, змінами в структурі ринку праці, закріпленням особистісної відповідальності спеціаліста.

За останній час в нашому виші відкрито спеціальність, де поєднано два напрями підготовки, дошкільна освіта і початкова освіта. Особливу увагу приділено створенню наскрізної програми педагогічної практичної підготовки студентів, де з урахуванням принципу наступності розкрито зміст, структуру, строки усіх видів практик, починаючи з груп раннього віку; завершуючи виробничою практичною підготовкою в початковій школі студентів IV курсу. Отже, на факультеті створюються всі умови для організації практичної підготовки студентів, що створює можливість формування основних професійних компетентностей (проективно-прогностичних, організаційних, методичних, діагностичних, комунікативних, дослідницьких тощо).

В статті підкреслюється важливість науково-дослідної форми діяльності, яка дуже цікава для студентів.

Таким чином, ми вважаємо важливою підготовку майбутніх педагогів у виші до роботи в закладах освіти в умовах наступності дошкільної і початкової ланок освіти, що відповідає головним ідеям НУШ і потребує подальшого дослідження у напрямку удосконалення форм і методів організації педагогічного процесу.

Ключові слова: дошкільна освіта, компетенція, наступність, майбутній педагог, партнерська взаємодія, професійна компетентність, початкова освіта, освітній простір, освітній процес, студент.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Однією з особливостей сучасного українського суспільства є докорінна зміна підготовки кадрів для системи дошкільної і початкової освіти у вишах. Це зумовлено, насамперед, своєрідністю діяльності педагога дошкільного закладу та вчителя початкової школи, які мають вирішувати одне з провідних завдань – досягнення наступності між дошкільною та початковою ланками освіти задля щастя дитини, збереження

цінностей її подальшого повноцінного життя та сприяння навчанню та розвитку особистості, формуванню соціального статусу майбутнього школяра.

Результати моніторингових досліджень якості дошкільної та початкової освіти останніх років, дані практики свідчать про пріоритетність пошуку шляхів досягнення співпраці педагогів школи і закладу дошкільної освіти та підвищення відповідальності сім'ї щодо підготовки дитини до школи через дотримання надійних партнерських відносин в системі «вихователь – дитина – вчитель – батьки».

З цих позицій доцільно віднайти шляхи налагодженої взаємодії вишу у підготовці педагогічних кадрів, дбаючи про наступність дошкільної й початкової ланок освіти. Ті докорінні зміни в системі дошкільної і початкової ланок освіти можуть бути успішними за умов готовності педагогів до роботи із старшими дошкільниками, маючи на увазі їх поступовий перехід до навчання у школі на межі 6 (7) років.

При цьому майбутні педагоги мають вміти здійснювати якісну підготовку дітей до школи на основі традиційних і інноваційних варіативних програм, використовувати ігрові технології, але все ж дбати про головне – фізичне та психічне здоров'я дітей, їх емоційний комфорт.

Аналіз останніх досліджень і публікацій у яких започатковано розв'язання проблеми та на які спирається автор. Аналіз наукових джерел показав що розробка підходів до ефективної організації освітньо-виховного процесу із студентами спеціальності 012 Дошкільна освіта (013 Початкова освіта) здійснюється з позицій безперервності освіти протягом життя, як однієї з ключових у реформі Нової української школи. Реформування системи вищої школи повинно забезпечити якість освіти через «умотивованість педагога, який має свободу творчості й розвивається професійно» [7], окрім того формула Нової української школи гарантує надання учителю академічних свобод. Тобто педагог «може готувати авторські навчальні програми, самостійно обирати підручники, методи, стратегії, способи і засоби навчання, активно виражати власну фахову думку» [7, с.7].

В своєму дослідженні ми спираємося на результати наукового пошуку Г. Беленької стосовно ролі університетської освіти у формуванні базової професійної компетентності вихователів (як і такі автори, як А. Деркач, Н. Мясищев, Л. Петровська). При цьому, дослідниця використовує поняття «компетентність», «компетенція», пов'язуючи їх з кінцевим результатом навчання або з різноманітними якостями особистості. Базове визначення «професійна компетентність», її складники, багатозначність, класифікації – результат дослідження таких відомих науковців, як: О. Бондаревська, І. Зимня, Н. Кузьміна, А. Маркова та ін. [1].

Вчені (Г. Беленька, Н. Гавриш, К. Крутій, Н. Лісенко, Л. Мітіна) підкреслюють, що сучасна система підготовки спеціалістів у вищих педагогічних закладах освіти потребує пошуку нових форм і методів, сучасних технологій, які сприятимуть формуванню професійної компетентності фахівця. Особливо ця проблема актуалізується у зв'язку зі змінами в системі суспільного дошкільного виховання, появою нових типів закладів дошкільної освіти, зростанням рівня вимог сім'ї до вибору якості освіти та надання додаткових освітніх послуг. Отже, у Концепції НУШ, Державному стандарті початкової освіти і у Базовому компоненті дошкільної освіти провідним складником є особистість педагога, його знання, вміння, постійне самовдосконалення в

готовності діяти на позиціях педагогіки партнерства, дитиноцентризму, орієнтації на потреби дитини в освітньому процесі, використання наскрізного досвіду тощо.

Тож, ми враховуємо в своєму дослідженні точку зору науковців (Н. Гавриш, О. Лінник) про необхідність зміни позицій вихователя в дошкільному закладі, як і вчителя з позицій «інформатора» на позицію «фасилітатора», що створює певні передумови для набуття вихованцями власного досвіду, для реалізації можливостей пізнавати, діяти, вирішувати різні ситуації. Автори вважають, що педагоги забезпечуючи пріоритетність його (досвіду) в освітньому процесі дитячого садка і школи, забезпечують підґрунтя наступності роботи цих освітніх ланок і закладають основи розвитку особистості для всіх наступних етапів [3].

Важливим є формування у майбутніх педагогів професійної культури, бо відомо що від рівня розвитку її складової духовної культури, професіоналізму залежить збереження дитячої субкультури, повноцінне щасливе життя й їх подальша доля (О. Бондаревська, Г. Васянович, Ю. Косенко та інші).

Видатний педагог В. Сухомлинський, говорячи про педагогічну майстерність вчителя, підкреслював значення доброти, справедливості, відповідальності, які б поєднувалися з терпимістю, увагою, вимогливістю та турботою про дитину.

Такий підхід створює передумови освітнього успіху партнерської взаємодії всіх її учасників освітнього процесу на принципі дитиноцентризму.

В контексті наступності між дошкільною і початковою освітою в колі завдань Нової української школи основополагаючим є самопідготовка, самоосвіта та самовиховання майбутнього педагога. Тож, студенти педагогічного вишу мають розуміти що ці процеси відбуваються протягом всього життя. А з точки зору організації педагогічного процесу у виші, значна частина академічних годин відводиться на організацію самостійної роботи. Актуалізація цієї проблеми стає важливою також в умовах сучасних форм набуття освіти, постійному зростанню значення отримання і використання нової інформації і не тільки в процесі лекції, семінарських та практичних занять, а й в процесі вивчення практичного досвіду.

Отже, для зростання творчої активності, удосконалення педагогічної майстерності педагога «самоосвіта та самовиховання є першоджерелами», а для цього важливо умотивувати майбутніх фахівців на отримання нової інформації через самопідготовку, складниками якої є самоосвіта та самовиховання, що в свою чергу є «чинниками формування педагогічної професійної компетентності» [1].

Як свідчать дослідження науковців (Н. Гавриш, Г. Беленька, К. Крутій, С. Ладивір, О. Лінник та ін.), важливими напрямками перебудови системи дошкільної та початкової освіти до якої мають бути готові майбутні педагоги, є: пріоритетність активних видів діяльності дітей у отриманні нових знань; широке використання ігрової діяльності (що створює можливості гармонійного переходу дітей від дошкільної до початкової освіти); налагодження партнерських стосунків між дітьми, педагогами та батьками (останні мають стати надійними помічниками вихователя та вчителя). Вчені і практики вважають, що формування педагогічного партнерства будується на визначення та дотриманні спільних цінностей, які регламентують поведінку, формують позитивні почуття, а потім і гуманні дії та моральні навички, які складають основу відповідних вчинків.

Важливість теоретико-методологічного аспекту наступності дошкільної і початкової освіти є предметом наукового пошуку О.Коваленко, яка цю проблему вивчає з точки зору різних наук: філософії, педагогіки, психології.

Автори посібника «Нова українська школа: poradnik для вчителя» (Н. Бібік, Ю. Найда, О. Онопрієнко, М. Пристінська, Н. Софій) підкреслюють важливість формування не тільки соціальних, академічних та навичок спілкування, а й розвиток демократичних цінностей (інклюзія, активна участь кожного, критичне мислення, толерантність і прийняття, відкритість, власна та соціальна відповідальність). Дуже важливим для кожної дитини є можливість мати власну платформу успіху, що є можливою через ситуацію позитивного настрою, довіри, поваги, починаючи з мажорної тональності ранкових зустрічей, як в групі закладу дошкільної освіти, так і початкової школи. Бо від того чи почувають діти себе впевнено, вільно, розкуто, захищено залежить не тільки успіх у отриманні знань, вмінь, навичок, а й їх психічне, фізичне здоров'я та соціальний статус у середовищі однолітків (групи або класу).

В сучасних закладах дошкільної освіти та початкової школи приділяється значна увага створенню сучасного емоційно-насиченого освітнього середовища, яке має відповідати не тільки гігієнічним, естетичним, віковим вимогам, а ще має бути доступним, мобільним, інформативно-привабливим, але не обтяжувати можливості сприйняття його дитиною. Саме такий підхід дозволяє зробити перехід дошкільників до нової ролі школярів більш спокійним, цікавим, бо діти вже звикли до яскравого, гарного, зручного оформлення групового приміщення ЗДО.

Отже, аналіз проблематики досліджень означеного напрямку, виявив актуальність розкриття сучасних підходів до підготовки майбутніх педагогів, з точки зору освітніх реформ в Україні, щоб їх фахова майстерність та професійна компетентність відповідали сучасним викликам підготовки дітей до школи. Але, на жаль, ми можемо констатувати той факт, що важливий аспект вузівської підготовки педагогів до роботи в умовах наступності дошкільного закладу і початкової школи все ж не є предметом детального дослідження.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою даної публікації є розглянути можливість організації педагогічного процесу вишу з підготовки майбутніх педагогів до реалізації наступності дошкільної і початкової освіти у контексті вимог Нової української школи.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Виходячи з положень вимог Концепції «Нова українська школа», Базового компонента дошкільної освіти актуалізується проблема наступності між дошкільною і початковою ланками освіти. Важливість якісної підготовки дитини до навчання у школі не суперечить визнанню самоцінності дошкільного дитинства, його безперечно важливої ролі в розвитку базових якостей особистості.

У зв'язку з цим постає питання формування педагогічного працівника нового типу з достатнім рівнем загальної та фахової підготовки, творчим ставленням до вирішення сучасних проблем в постійно оновлюваних умовах професійної діяльності.

Отже, актуальною є проблема пошуку шляхів такої комплексної педагогічної системи у практиці роботи з підготовки майбутніх педагогів, яка дозволить сформувати професійно значущі якості особистості педагога, оволодіти засобами професійної діяльності, а особливо сформує вміння налагоджувати партнерські стосунки з дітьми, батьками, вчителями початкової

школи, громадськими організаціями, вміння поєднувати традиційний досвід і прогресивні педагогічні ідеї в освітній діяльності.

Сучасні дослідники підкреслюють особливу значимість проблеми соціальної мобільності особливо в педагогічних університетах.

Так, Грицакова Н.В. вважає ключовим у подоланні низки протиріч у теорії і практики, підготовки студентів до професійно-педагогічної діяльності формування соціально-професійної мобільності майбутніх педагогів.

Для цього вона пропонує створення педагогічних умов, які на її думку, передбачають: конкретне включення в зміст фахових дисциплін інформаційно-проблемних ситуацій; використання інтерактивних форм і методів; спрямованість позааудиторної роботи на розширення та поглиблення соціально-професійного досвіду студентів під час різних видів практичної підготовки.

Вчені розглядають мобільність, як ключове поняття, яке найбільш точно віддзеркалює особливості сучасного етапу розвитку людини й суспільства, що зумовлюється переходом до особистісно-діяльнісної освітньої парадигми, змінами в структурі ринку праці, закріпленням особистої відповідальності [4].

Підготовка конкурентоспроможного соціально-мобільного фахівця для освітніх закладів різних типів потребує певної зміни пріоритетів і змісту освітнього простору вишу особливо на рівні реформування закладів дошкільної освіти і початкової школи. Тож у майбутніх педагогів мають бути сформовані вміння та навички: комунікаційні, мотиваційні, готовність до праці і в умовах інклюзивної освіти, здійснюючи особистісно-орієнтований підхід до вихованців. При цьому, ми вважаємо особливо важливим формування професійної компетентності в напрямку суб'єкт-суб'єктивних відносин на принципах діяльнісного підходу та соціальної активності особистості.

Наступність між дошкільною і початковою освітою є однією з умов безперервної освіти і тут маємо донести студентам зміст та значення всіх компонентів готовності дитини до навчання в школі, підкреслюючи важливість вміння зберігати самоцінність дитинства, спиратися на досягнення дошкільника, використовувати увесь накопичений потенціал для продовження формування готовності вчитися в початковій школі. Спостереження досвіду роботи закладів дошкільної освіти та початкової школи, бесіди з педагогами, батьками свідчать про те, що все ж довгий період проблема дієвої наступності так і не вирішена в практиці роботи, а носить, на жаль, більш декларований характер. Ще раз згадаємо зміст поняття «наступність, його складові». Науковець В. Колесник висловлює власну думку про зміст наступності. «... це послідовність і систематичність у побудові навчального матеріалу, зв'язок і узгодженість ступенів і етапів навчально-виховної роботи, яка характеризується осмисленням навчального матеріалу на більш високому рівні, розкриттям більш нових та широких зв'язків, у зв'язку чого якість знань, вмінь, здібностей, навичок вихованців збільшується» [6, с.45]

Ми беремо до уваги точку зору О. Проскури стосовно того, що формування психологічної готовності до систематичного навчання «треба вважати містком, який об'єднує дошкільне виховання і початкову школу, який є основним змістом наступності вихователів і вчителів» [9, с.22]

А дослідник О. Савченко, наприклад, вважає, що наступність – це двомірний процес в якому зберігається самоцінність дошкільного дитинства й створюються умови для успішного формування навчальної діяльності першокласників [10].

За останній час для підготовки майбутніх вчителів та педагогічних працівників ЗДО відкрито спеціальність, де поєднуються ці два напрями підготовки. Для успішного навчання студентів розроблено інтегровані програми, котрі, наприклад, об'єднують вивчення різних тем окремих предметів. Особливу увагу приділено створенню наскрізної програми педагогічної практичної підготовки студентів, де включено зміст, структуру, строки усіх видів практик, починаючи з практичної підготовки в групах раннього віку і завершуючи виробничою практичною підготовкою в початковій школі студентів IV курсу.

Ми вважаємо що цінність практичної підготовки студентів полягає – в тому, що вона моделює різні професійні відносини в освітніх закладах різних типів, надає можливість майбутньому педагогу в ситуації реального життя виступати я повноцінний суб'єкт педагогічного процесу.

Таким чином, саме організація такої моделі практичної підготовки студентів сприяє розвитку професійних знань, умінь та навичок, інтересу до педагогічної професії, дозволяє сформувати навички організації дитячого колективу, формує інтерес до інноваційної діяльності та уміння творчо вирішувати складні проблеми з життя групи або класу, забезпечує успішну професійну адаптацію майбутнього фахівця.

З нашої точки зору перспективність такого підходу не викликає сумніву. В своїй практиці ми звернули увагу на необхідність гармонізації змістовного компоненту, направлено на формування духовної культури у студентів в межах наступності в закладі дошкільної освіти і початкової школи. Практика свідчить, що більшість вчителів мають значний досвід у питаннях наступності різних ланок освіти, удосконалюють свій власний потенціал, використовують цікаві форми роботи, але більшість їх зусиль направлено на методичний вектор, тоді як формування духовної культури особистості зостається без уваги. Ми вважаємо за необхідне зосередити увагу на багатокомпетентність змісту сучасної дошкільної та початкової освіти, яка включає систему знань, вмінь, здібностей, навичок, ціннісних відносин особистості, при цьому вважаємо, що основним витоком цих якостей є духовна культура. Тому саме, цьому аспекту необхідно приділяти більше уваги в організації педагогічного процесу у виші. І саме таке спрямування дозволить підготувати високоосвіченого, духовно-багатого, динамічно-креативного педагога-універсала, професіонала своєї справи.

Майже всі науковці стверджують, що необхідно турбуватися не тільки про наукову освіту, розумовий розвиток людини, але більше дбати про виховання її душі через виховання добром. У сучасні психологічній науці проблеми духовності розглядаються у взаємодії з душевним розвитком особистості. Саме розвиток цієї якості в сучасній практиці організації освітньо-виховного процесу вузу є бажаним як для підготовки майбутніх педагогів до роботи з дітьми, організації різних форм взаємодії з батьками вихованців в ЗДО і школі, так і їх власної соціалізації в умовах навчання, проживання в гуртожитку, різних видів практичної підготовки в закладах освіти різних типів.

Важливо вибудувати модель взаємодії викладачів, активу студентської групи з кожним студентом на принципах студентоцентризму, з позицій уваги, поваги, прийняття їх особливостей, потреб, можливостей та перспектив.

Виходячи з цього, ми зробили спробу визначити деякі етапи діяльності по формуванню духовної культури майбутніх спеціалістів в процесі підготовки їх до роботи в умовах вимог НУШ як, от: перший етап – сприйняття інформації її теоретичної складової, фіксація та формування потреби у пізнанні себе та світу.

Другий етап – це підготовча робота до активного сприйняття краси навколо та розуміння змісту, методів, процесу, власної діяльності, отримання результату.

Третій етап – практичний. Він пов'язаний з особистою діяльністю кожного студента, виконання індивідуальної програми, удосконалення духовної культури та професійного розвитку.

Останній, четвертий етап умовно ми називаємо результативним. Системний характер такого підходу надає можливість синтезувати суттєві компоненти цієї культурної реальності студентів, конструювати у них реальні форми життєвого досвіду, розвивати їх творчі можливості, активізувати їх особисту духовну культуру.

В процесі організації педагогічного процесу у виші ефективним є використання народознавчого підходу, музейної педагогіки, створення духовного, емоційно-насиченого соціально-культурного середовища в студентських аудиторіях та гуртожитку.

Викладачі, куратори студентських груп мають будувати рівноправні партнерські стосунки, спонукати студентів до прояву ініціативи, творчості, креативності у висловлюванні власної позиції, вчити поважати точки зору інших, вести діалог, а в педагогічній діяльності під час практик встановлювати в усіх напрямках міжособистісну взаємодію: між педагогами і дітьми, батьками, педагогами, дітьми в групі та класі на цих принципах.

Ми розуміємо, що сучасному фахівцю вже замало тільки отримувати нові знання, вміння з будь якого предмета, необхідно навчити їх використовувати набутий досвід, вміло орієнтуватися у складній роботі школи та закладу дошкільної освіти, адекватно діяти в нестандартних умовах роботи з дітьми та їх батьками.

Висновки. Таким чином, дослідження специфіки, організації підготовки майбутніх педагогів у виші до роботи в умовах наступності дошкільної і початкової ланок освіти, враховуючи завдання Нової української школи є важливими та перспективними на сучасному етапі реформування освіти. Подальшого дослідження потребує вивчення сутності змісту та значення принципу студентоцентризму у здійсненні компетентнісного підходу освітньо-професійної діяльності з підготовки майбутніх педагогів у виші.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бондаренко Н.Б. Актуальні проблеми дошкільної освіти: теорія і практика в умовах вищого навчального закладу та початкової школи *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. Вип. № 5-6. 2012. С. 145-150.
2. Бондаренко Н.Б. Педагогічна практична підготовка в закладах дошкільної освіти як складова формування професіоналізму майбутніх педагогів-управлінців *Молодий вчений*. № 10.1 (74.1) жовтень 2019 р. с.32-35.
3. Гавриш Н. Дитячий садок початкова школа: перезавантаження?! *Дошкільне виховання*. 2019. № 9. С. 3-9.
4. Грицькова Н.В. Формування соціально-професійної мобільності майбутніх учителів в освітньому просторі вищого навчального закладу : автореф. дис....канд.пед.наук. Луганськ. 2013. 20 с.
5. Коваленко О. Проблеми наступності дошкільної і початкової освіти *Початкова освіта*. № 48 (624). 2011. с. 3-6.

6. Колесникова В.Ф. Психологія наступності. Словник-довідник. К.: Науковий світ, 2000. 82 с.
7. Нова українська школа: poradnik для вчителя / За заг.ред. Н.М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с.
8. Петухова Л.Є. Психолого-педагогічний аналіз поняття «професійна самопідготовка майбутнього вчителя початкової школи *Актуальні проблеми сучасної дошкільної та вищої освіти* : зб. наук. доповідей / за заг.ред. Ю.А.Руденка. Одеса: Бондаренко М.О. 2019. 334 с. С. 238-239.
9. Проскура О.В. Психологічна підготовка вчителя до роботи з першокласниками: навч. посіб. К.: «Освіта», 1998. 199 с.
10. Савченко О.Я. Наступність і перспектива в роботі двох перших ланок освіти *Дошкільне виховання*. 2000. № 11. С.4-5.

Стаття надійшла до редакції 19.12.2019.

БОНДАРЕНКО Наталия

канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри дошкільного образования и социальной работы ГВУЗ «Донбасский государственный педагогический университет»

пер. Учителский, 1, г. Словянск, Донецької обл., Україна, 84122

E-mail: nbbondarenko@ukr.net

ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ ДО РЕАЛИЗАЦИИ ПРИНЦИПОВ ПРЕЕМСТВЕННОСТИ ДОШКОЛЬНОГО И НАЧАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В КОНТЕКСТЕ КОНЦЕПЦИИ «НОВАЯ УКРАИНСКАЯ ШКОЛА»

Резюме. Стаття має науково-методический характер, в ній розкриваються деякі підходи до здійснення професійної підготовки майбутніх педагогів для реалізації принципу преемственности дошкільного і початкового освіти в контексті Концепції «Нова українська школа». Узагальнюються результати моніторингового дослідження якості дошкільної і початкової ступенів освіти, які свідчать про пріоритетність пошуку шляхів досягнення співпраці педагогів і вчителів, підвищення відповідальності сім'ї на засадах партнерських взаємовідносин в системі «вихователь-діти-вчитель-родители».

Підкривається необхідність підвищення мотивації майбутніх педагогів до прояву активності, творчості, самостійності. Досліджені деякі наукові підходи формування компетентності педагогів в університеті, для того, щоб вони здійснювали якісну підготовку дітей до навчання в школі, використовуючи і поєднуючи як класичні, так і інноваційні технології. Підкривається, що головною складовою формування у майбутніх педагогів професійної культури, від рівня розвитку якої залежить збереження дитячої субкультури, далішій щасливої ​​життя дитини.

Особливе місце займає самопідготовка, самоосвіта, самовиховання студентів, яке продовжується всю життя. Інтересною є позиція вчених (А. Беленька, Н. Гавриш, К. Крутий, С. Ладивир, О. Линник) щодо реструктуризації системи дошкільного і початкового освіти на позиціях пріоритетності активних видів діяльності (які створюють сприятливі умови для переходу з дитячого садка в школу), встановлення партнерських відносин між педагогами, дітьми і їх батьками.

Большое внимание уделяется роли образовательной среды в дошкольном учреждении и школе, которые будут эмоционально-насыщенным, мобильным, информационным, доступным, привлекательным, а не только эстетичным и гигиеничным. Раскрыты содержание, структура, разнообразие мнений исследователей относительно понятия «преемственность». Актуальной есть проблема социальной мобильности, особенно в педагогическом университете, что продиктовано изменениями в структуре рынка труда, закреплением личной ответственности.

Результативным есть открытие новой специальности, где объединено два направления – 012 Дошкольное образование и специальность 013 Начальное образование, с учетом принципа преемственности раскрыты содержание, сроки, структура всех видов практики, начиная с групп раннего возраста и завершая производственной практической подготовкой в начальной школе студентов 4 курса.

Для решения этих задач созданы все условия для получения знаний, умений, навыков, организации практической подготовки студентов. Таким образом созданы все условия для формирования основных профессиональных компетентностей (проективно-прогностических, организационных, методических, диагностических, коммуникативных, исследовательских и др.). В статье подчеркивается важность научно-исследовательской работы, которая интересуется студентов.

Таким образом, мы считаем важным подготовку будущих педагогов вуза к работе в образовательных учреждениях в условиях преемственности дошкольного и начального образования, опираясь на принцип преемственности дошкольного и начального образования, что соответствует идеям Концепции Новой украинской школы.

Ключевые слова: будущий педагог, дошкольное образование, компетенция, начальное образование, преемственность, профессиональная компетенция, партнерские взаимоотношения, образовательное пространство, образовательный процесс, студент.

BONDARENKO Nataliia

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Preschool Education and Social Work, SHEI "Donbas State Pedagogical University"

1 Uchytelskyi pr., Sloviansk, Donetsk region, Ukraine 84122

E-mail: nbbondarenko@ukr.net

TRAINING FUTURE EDUCATORS FOR THE IMPLEMENTATION OF THE PRINCIPLE OF PRESCHOOL AND PRIMARY EDUCATION CONTINUITY IN THE CONTEXT OF THE CONCEPT OF "NEW UKRAINIAN SCHOOL"

Summary. The article reveals some approaches to the training of future teachers to implement the principle of continuity of preschool and primary education in the context of the Concept of the "New Ukrainian School". The results of a monitoring study of the quality of preschool and primary education are summarized. Much attention is paid to the role of the educational environment in the preschool institution and school. The content, structure, diversity of researchers' opinions regarding the concept of "continuity" are disclosed.

Keywords: educational process, preschool education, primary education, continuity, competence, professional competence, partnerships, future teacher, educational space, student.

Abstract. Introduction. The article has a scientific and methodological character; it reveals some approaches to the training of future teachers to implement the principle of continuity of preschool and primary education in the context of the Concept of the “New Ukrainian School”. The results of a monitoring study of the quality of preschool and primary education are summarized, which indicate the priority of the search for ways to achieve cooperation between teachers and educators, increase family responsibility on the principles of partnerships in the system of “educator – children – teacher – parents”.

Analysis of publications. The necessity of increasing the motivation of future teachers to manifest activity, creativity, independence is emphasized. Some scientific approaches to the development of the teachers’ competence at the university have been studied so that they carry out high-quality preparation of children for school, using and combining both classical and innovative technologies. It is emphasized that the main component of the development of future teachers’ professional culture, the level of development of which depends on the preservation of the children’s subculture, the further happy life of the child.

A special place is occupied by self-training, self-education, self-education of students, which lasts a lifetime. The author investigates the position of the scientists (A. Belenkaya, N. Havrysh, K. Krutii, S. Ladyvir, O. Linnyk) regarding the restructuring of the system of preschool and primary education in the positions of priority activities (which creates favorable conditions for the transition from kindergarten to school), establishing partnerships between teachers, children and their parents.

Much attention is paid to the role of the educational environment in the preschool institution and school, which will be emotionally rich, mobile, informational, affordable, attractive, and not only aesthetic and hygienic. The content, structure, diversity of researchers’ opinions regarding the concept of “continuity” are disclosed. There is an urgent problem of social mobility, especially at the pedagogical university, which is dictated by changes in the structure of the labor market, consolidation of personal responsibility.

The opening of a new specialty, where two directions are combined – 012 Preschool education and specialty 013 Primary education, taking into account the principle of continuity is successful. The content, terms, structure of all types of practices, starting from young age groups and ending with practical training in primary school students, are disclosed.

To solve these problems, all conditions for obtaining knowledge, skills, organization of practical training of students have been created. Thus, all conditions have been created for development of basic professional competencies (projective-prognostic, organizational, methodological, diagnostic, communicative, research, etc.). The article emphasizes the importance of the research that interests students.

Thus, we consider it important to prepare future university teachers for work in educational institutions in the conditions of continuity of preschool and primary education, based on the principle of continuity of preschool and primary education, which corresponds to the ideas of the Concept of the “New Ukrainian School”.

REFERENCES

1. Bondarenko, N.B., Lyashova, N.M. (2012). Aktualni problemy doshkilnoi osvity: teoriia i praktyka v umovakh vyshchoho navchalnoho zakladu ta pochatkovoї shkoly [Topical Problems of Preschool Education: Theory and

-
- Practice in Higher Education and Primary School]. *Dukhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka – Spirituality of personality: methodology, theory and practice*, 5–6, 145–150 [in Ukrainian].
2. Bondarenko, N.B, Bazhynova. A.Yu. (2019). Pedahohichna praktychna pidhotovka v zakladakh doshkilnoi osvity yak skladova formuvannia profesionalizmu maibutnikh pedahohiv-upravlintsiv [Pedagogical Practice in PRESCHOOL education institutions as a component of developing the future teacher-managers' professionalism]. *Molodyi vchenyi – Young scientist*, 10.1 (74.1), 32–35 [in Ukrainian].
  3. Havrysh, N., Linnyk, O. (2019). Dytiachyi sadok – pochatkova shkola: perezavantazhennia?! [Kindergarten – Primary School: Reboot?!]. *Doshkilne vykhovannia – Preschool education*, 9, 3–9 [in Ukrainian].
  4. Hrytskova, N.V. (2013). Formuvannia sotsialno-profesiinoi mobilnosti maibutnikh uchyteliv v osvitnomu prostori vyshchoho navchalnoho zakladu [Formation of socio-professional mobility of future teachers in the educational space of higher education institution]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Luhansk [in Ukrainian].
  5. Kovalenko, O. 2011. Problemy nastupnosti doshkilnoi i pochatkovoї osvity [Problems of continuity of preschool and elementary education]. *Pochatkova osvita – Primary education*, № 48 (624), 3–6 [in Ukrainian].
  6. Kolesnykova. V.F. (2000). *Psykhologhiia nastupnosti. Slovnyk-dovidnyk [Psychology of continuity. Dictionary]*. Kyiv [in Ukrainian].
  7. Bibik, N.M. (Ed.) (2018). *Nova ukrainska shkola: poradnyk dlia vchytelia [New Ukrainian School: Teacher's Advisor]*. Kyiv: Litera LTD [in Ukrainian].
  8. Petukhova, L.E., Chepurna, S.P. (2019). Psykhologo-pedahohichniy analiz poniattia «profesiina samopidhotovka maibutnoho vchytelia pochatkovoї shkoly [Psychological and pedagogical analysis of the concept of “professional self-preparation of the future primary school teacher”]. Aktualni problemy suchasnoi doshkilnoi ta vyshchoї osvity – Current problems of modern preschool and higher education. Odesa: Bondarenko M.O. p. 238–239 [in Ukrainian].
  9. Proskura, O.V. (1998). *Psykhologichna pidhotovka vchytelia do roboty z pershoklasnykamy [Psychological preparation of the teacher to work with the first-graders]*. Kyiv: «Osvita» [in Ukrainian].
  10. Savchenko, O.Ya. (2000). Nastupnist i perspektyva v roboti dvokh pershykh lanok osvity [Succession and perspective in the work of the two first links of education] *Doshkilne vykhovannia –Preschool education*, № 11, 4–5 [in Ukrainian].

(англійською переклала Ішутіна О.Є - доцент теорії і практики початкової освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»